

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਜੰਗ 1688 ਨੂੰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਹਿੰਦੂ ਪਹਾੜੀ ਰਾਜਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਵਿੱਚ

ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀਆਂ
14 ਜੰਗਾਂ ਬਾਰੇ

ਪੂਰਵ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲ ਦੀਆਂ ਲੜਾਈਆਂ

ਭੰਗਾਣੀ
22 ਸਤੰਬਰ 1688 ਈ

1. ਭੰਗਾਣੀ ਦੀ ਲੜਾਈ
ਭੀਮ ਚੰਦ ਫਤਹਿ ਸਾਹ

ਹਿੰਦੂ ਪਹਾੜੀ ਰਾਜੇ ਗਰੀਬਾਂ ਦੇ ਮਗਰ ਝਾੜੂ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿੰਦੇ ਸੀ। ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਹਾਂਡੀਆ ਪਾ ਦਿੰਦੇ ਸੀ, ਕਹਿੰਦੇ ਸੀ ਥੱਲੇ ਨਾ ਥੁਕੀਓ ਹਾਂਡੀ 'ਚ ਹੀ ਥੁਕੀਓ। ਉਹ ਜੁਲਮ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਗੁਰੂ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਜੰਗ ਪਹਾੜੀ ਰਾਜਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਲੜੀ।

ਜਿਹੜਾ ਕੋਈ ਗਰੀਬ ਪਹਾੜੀ ਰਾਜਿਆਂ ਦੇ ਅੱਗੇ ਬੋਲਦਾ ਸੀ ਉਸ ਦੀ ਜੁਬਾਨ ਕੱਟ ਦਿੰਦੇ ਸੀ, ਕੰਨਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਗਰਮ ਕਰਕੇ ਤੇਲ ਪਾ ਦਿੰਦੇ ਸੀ, ਕਹਿੰਦੇ ਸੀ ਹਿੰਦੂ ਪਹਾੜੀ ਰਾਜੇ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਛੋਟੀਆਂ ਜਾਤਾਂ ਦੇ ਹੋ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਸਾਡੇ ਅੱਗੇ ਬੋਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। ਇਸ ਜੁਲਮ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੇ ਲਈ ਗੁਰੂ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਨੇ ਹਿੰਦੂ ਪਹਾੜੀ ਰਾਜਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ 1688 ਦੇ ਵਿੱਚ ਜੰਗ (ਲੜਾਈ) ਲੜੀ।

ਹਿੰਦੂ ਪਹਾੜੀ ਰਾਜੇ ਮੂਰਤੀ ਪੂਜਾ, ਬੁੱਤ ਪੂਜਾ ਦੇ ਮਗਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਧੱਕੇ ਨਾਲ ਲਾਉਂਦੇ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੇ ਲਈ ਵੀ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਜੰਗ ਹਿੰਦੂ ਪਹਾੜੀ ਰਾਜਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਗੁਰੂ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਨੇ ਲੜੀ।

ਜਦ ਮੁਗਲਾਂ ਨੇ ਜੁਲਮ ਕੀਤਾ ਹਿੰਦੂ ਗਰੀਬ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਤੇ ਤਾਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਨੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਪਾਈ ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕੀਤੀ ਜਦੋਂ ਫਿਰ ਹਿੰਦੂ ਪਹਾੜੀ ਰਾਜਿਆਂ ਨੇ ਗਰੀਬਾਂ ਤੇ ਜੁਲਮ ਕੀਤਾ ਜਾਤਾਂ ਪਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਉਸ ਜੁਲਮ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੇ ਲਈ ਗੁਰੂ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਜੰਗ ਲੜੀ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਗੁਰੂ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਤੱਕ ਇਤਿਹਾਸ ਪੜ੍ਹੇ, ਸਾਡੇ ਸਾਰੇ ਗੁਰੂਆਂ ਨੇ ਪੂਰੀ ਕਾਇਨਾਤ ਦੇ ਲਈ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਨੇ, ਪੂਰੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਲਈ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਨੇ ਕਿਸੇ ਇਕ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਿਸੇ ਇਕ ਦੇ ਗੁਰੂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਪੂਰੀ ਕਾਇਨਾਤ ਦੇ ਗੁਰੂ ਹਨ ਪੂਰੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਧਰਮਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੇ ਅੱਜ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਕਰਦੇ ਨੇ ਜਾ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਉਲਟੀਆਂ ਸਿਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮੂੰਹ ਸੰਭਾਲ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਖਾਲਸੇ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਖਾਲਸਾ॥

ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਿਹ॥

ਪੂਰਵ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲ ਦੀਆਂ ਲੜਾਈਆਂ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਦੀ ਦੂਜੀ ਜੰਗ
ਨਦੋਣ ਦੀ ਲੜਾਈ 1690 ਈਸਵੀ

ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਖਾਲਸਾ।। ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਿਹ।।

ਅੱਜ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੱਸਣ ਜਾ ਰਹੇ ਹਾਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਦੀ ਦੂਜੀ ਲੜਾਈ ਕਿਸਦੇ ਨਾਲ ਹੋਈ ਸੀ ਕਿਸ ਗੱਲੋਂ ਹੋਈ ਸੀ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗੁਰੂ ਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸ ਦੇਈਏ ਕਿ ਗੁਰੂ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਤੇ ਵਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਨਾ ਕਿਸੇ ਤੇ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਗਏ ਨੇ ਲੜਨ ਦੇ ਲਈ। ਪਹਿਲੀ ਜਿਹੜੀ ਲੜਾਈ ਹਿੰਦੂ ਪਹਾੜੀ ਰਾਜਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਈ ਸੀ ਉਸਦੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹਿੰਦੂ ਪਹਾੜੀ ਰਾਜੇ ਫੌਜਾਂ ਲੈ ਕੇ ਗੁਰੂ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਦੇ ਨਾਲ ਲੜਨ ਦੇ ਲਈ ਆਏ ਸੀ। ਫਿਰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਹਾਰ ਹੋਈ ਹਿੰਦੂ ਪਹਾੜੀ ਰਾਜਿਆਂ ਦੀ।

ਗੁਰੂ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਦੀ ਦੂਜੀ ਜੰਗ.

ਜਬਰ ਤੇ ਜੁਲਮ ਦੇ ਖ਼ਲਾਫ਼ ਗੁਰੂ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਦੀਆਂ ਜੰਗਾਂ ਹੋਈਆਂ ਨੇ , ਪਰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਕਦੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਤੇ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਨਹੀਂ ਗਏ ।

ਜਦੋਂ ਮੁਗਲ ਜੁਲਮ ਕਰਦੇ ਸੀ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜੰਗ ਸੀ ,ਜਦੋਂ ਹਿੰਦੂ ਪਹਾੜੀ ਜੁਲਮ ਕਰਦੇ ਸੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜੰਗ ਸੀ ।

ਦੂਜੀ ਲੜਾਈ ਗੁਰੂ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਦੀ ਅਲਿਫ਼ ਖਾਨ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਈ ।

ਗਰੀਬਾਂ ਤੇ ਜੁਲਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਭੀਮ ਚੰਦ ਹਿੰਦੂ ਰਾਜਾ ਗੁਰੂ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਦੇ ਅੱਗੇ ਆ ਕੇ ਹੱਥ ਜੋੜਨ ਲੱਗਿਆਂ ਕਿ ਜੁਲਮ ਤੇ ਜ਼ਬਰ ਇਸ ਵੇਲੇ ਮੁਗਲ ਸਾਡੇ ਤੇ ਕਰ ਰਹੇ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਬਚਾਓ।

ਫਿਰ ਦੂਜੀ ਲੜਾਈ ਗੁਰੂ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਦੀ ਅਲਿਫ਼ ਖਾਨ ਦੇ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ।

ਗੁਰੂ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਜਬਰ ਤੇ ਜੁਲਮ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਜੰਗ ਲੜਦੇ ਸੀ ਅਤੇ ਕਦੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਤੇ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਨਹੀਂ ਗਏ ਦੂਜੀ ਜੰਗ ਦਾ ਕਾਰਨ ਮੁਗਲ ਹਿੰਦੂ ਪਹਾੜੀ ਰਾਜਿਆਂ ਦੇ ਉੱਤੇ ਜਾਕੇ ਜੁਲਮ ਕਰਨ ਲੱਗੇ ,ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧੱਕੇ ਦੇ ਨਾਲ ਮੁਸਲਮਾਨ ਬਣਾਉਣ ਲਗੇ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਧੱਕੇ ਦੇ ਨਾਲ ਚੰਦਾ ਲੈਣ ਲੱਗ ਗਏ ।ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਹਿੰਦੂ ਪਹਾੜੀ ਰਾਜੇ ਗੁਰੂ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਦੇ ਕੋਲ ਆਉਂਦੇ ਨੇ ਅਤੇ ਆ ਕੇ ਮਿੰਨਤਾਂ ਤਰਲੇ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਮੁਗਲਾਂ ਦੇ ਜੁਲਮ ਤੋਂ ਬਚਾਓ ,ਸਾਡੇ ਉੱਤੇ ਮੁਗਲ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਆ ਗਏ , ਜੁਲਮ ਕਰ ਰਹੇ ਨੇ ਧੱਕੇ ਨਾਲ ਮੁਸਲਮਾਨ ਬਣਾ ਰਹੇ ਨੇ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਪੈਸੇ ਵੀ ਮੰਗਦੇ ਨੇ , ਗੁਰੂ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਨੂੰ ਆ ਕੇ ਇਹ ਉਹ ਪਹਾੜੀ ਰਾਜੇ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ। ਗੁਰੂ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਤਾਂ ਗਰੀਬਾਂ ਤੇ ਜੁਲਮ ਕਰਦੇ ਹੋ ,ਗਰੀਬਾਂ ਦੇ ਕੰਨਾਂ ਵਿਚ ਤੇਲ ਪਾਉਂਦੇ ਹੋ , ਜੁਬਾਨ ਵੱਡ ਦਿੰਦੇ ਹੋ , ਕਿੰਨਾ ਕਹਿਰ ਢਾਹੁੰਦੇ ਹੋ। ਪਹਾੜੀ ਰਾਜੇ ਗੁਰੂ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਕੀ ਅਸੀਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਰੀਬ ਉੱਤੇ ਜੁਲਮ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗੇ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਤੁਹਾਡੀ ਫੌਜਾਂ ਦੀ ਤੇ ਤੁਹਾਡੀ ਮਦਦ ਦੀ ਸਾਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ,ਸਾਨੂੰ ਬਚਾ ਲਉ। ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਗੁਰੂ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਕਿ ਸੱਚੀ ਮੁਗਲ ਜੁਲਮ ਕਰ ਰਹੇ ਨੇ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਨੇ ਮੁਗਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜੰਗ ਲੜੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਦਾ ਜੋ ਜੁਲਮ ਸੀ ,ਦਾ ਖਾਤਮਾ ਕੀਤਾ। ਹਮੇਸ਼ਾ ਜਿੰਨੀਆਂ ਵੀ ਲੜਾਈਆਂ ਗੁਰੂ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਨੇ ਲੜੀਆਂ ਨੇ ਉਹ ਜਬਰ ਤੇ ਜੁਲਮ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਲੜੀਆਂ ਨੇ। ਇਹ ਦੂਜੀ ਲੜਾਈ ਸੀ ਗੁਰੂ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਦੀ ਮੁਗਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ।